

Terminologija

Norintiems susiorientuoti narkotikų politikoje, pravartu susipažinti su legalizavimo šalininkų terminologija. Savo veiklą jie vadina įvairiais terminais, priklausomai nuo jos pobūdžio, o kartais norėdami pridengti savo tikruosius tikslus labiau priimtinomis „švelnesnėmis“ sąvokomis. Fundamentaliame veikale - „Piktnaudžiavimas kenksmingomis medžiagomis“ („Substance abuse“) aiškinama, kad dažnai nuskambantis terminas „legalizavimas“ apima platų narkotikų politikos priemonių spektrą – nuo įteisinto marihuanos vartojimo asmeniniais tikslais iki laisvos narkotikų platinimo rinkos. Dažniausiai viena ar kita prasme vartojami šie keturi terminai: legalizavimas, dekriminalizavimas, medikalizavimas ir „žalos mažinimas“.

Legalizavimas paprastai reiškia radikaliausią nukrypimą nuo dabartinės narkotikų politikos. Legalizavimo pasiūlymai apima platų spektrą – nuo marihuanos cigarečių prilyginimo įprastoms tabako cigaretėms iki laisvos rinkos visiems narkotikams. Minimi šie legalizavimo variantai: leisti vartoti narkotikus suaugusiems, paliekant galiojantį draudimą nepilnamečiams; leisti gaminti ir pardavinėti narkotikus tik valstybiniam ekonomikos sektoriui; arba leisti užsiimti šia veikla privačiam sektoriui, tačiau įvedant suvaržymus dėl produkcijos reklamos, dozavimo bei vartojimo vietos.

Dekriminalizavimo pasiūlymų esmė – įstatymai, draudžiantys narkotikų gamybą, importą ir prekybą, lieka galioti, tačiau panaikinama baudžiamoji atsakomybė už mažų narkotikų kiekių, skirtų asmeniniam vartojimui, laikymą. Dažniausiai šie pasiūlymai liečia marihuanos vartojimą; šiuo atveju narkotikų laikymas asmeniniam vartojimui būtų legalus arba užtrauktų tik administracinę atsakomybę, pavyzdžiui, baudą.

Medikalizavimas reiškia, jog medikai turėtų teisę asmenims, jau priklausomiems nuo vienu ar kitu šiuo metu draudžiamų narkotikų, išrašyti receptus jiems išgyti. Panašūs pasiūlymai dažniausiai liečia heroino vartojimą. Šių projektų autorių teigimu, aprūpinus narkomanus jų vartojamais preparatais, būtų išvengta nusikaltimų, kuriuos minėti asmenys priversti daryti, siekdami gauti lėšų savo potraukiui tenkinti; taip pat būtų sudarytos sąlygos naudotis tikrai švariais švirkštais.

„Žalos mažinimas“ paprastai reiškia, jog valstybinė politika turi būti nukreipta į žalos, susijusios su narkotikų vartojimu, sumažinimą asmeniui (ypač dėl rizikos užsikrėsti AIDS), o ne varžyti patį vartojimą ar užkirsti kelius, kuriais narkomanai gauna narkotikus. Remdamiesi teiginiu, jog narkotikų vartojimas neišvengiamas, „žalos mažinimo“ šalininkai siūlo taikyti šias priemones: išrašinėti receptus narkomanams, kad šie galėtų išgyti heroino ir kokaino; panaikinti bausmes už marihuanos laikymą asmeniniam vartojimui. Taip pat pasisakoma už „atsakingą“ narkotikų vartojimą, užuot visai jų nevartojus, siūloma įvesti švirkštų keitimo programas intraveniniams narkomanams, siekiant užkirsti kelią ŽIV infekcijos plitimui bei „žemo slenksčio“ metadono pakaitinio gydymo programas, nereikalaujančias kontrolės ar nuolatinio dalyvavimo programoje.

Minėtų terminų vartojimo prasmės ištis įvairios. Kai kuriais atvejais legalizavimo šalininkai netgi nesiūlo keisti esamą narkotikų teisinį statusą. Pavyzdžiui, vyriausybė, jų nuomone, galėtų įteisinti švirkštų keitimą, palikdama galioti įstatymus, draudžiančius heroiną – populiariausią intraveninį narkotiką. Tačiau kiti projektai numato esminius dabartinės valstybinės narkotikų politikos pokyčius. Minėtos knygos autoriai pastebi, kad kai kurių narkotikų advokatų naudojamas „žalos mažinimo“ terminas tėra politiškai patraukli priedanga narkotikų legalizavimui įteisinti.

Atidžiau patyrinėjus „žalos mažinimą“ matysime, kad tai Džordžo Sorošo, svarbiausio šios politikos įkvėpėjo ir finansuotojo, sąstai nevilties apimtiems žmonėms, nukentėjusiems nuo narkotikų, taip pat ir mėginantiems juos gelbėti – artimiesiems, gydytojams ir politikams, tiems, kas nesuvokdamas narkotikų legalizavimo šalininkų klastos, mėgina spręsti narkotikų sukeltas problemas remdamasis legalizatorių primesta ideologija ir metodais.

Svarbu žinoti, kad bet kurios čia minėtų strategijų galutinis tikslas yra sudaryti sąlygas narkotikams ir su jais susijusioms nelaimėms nestabdomai plisti. Tai garantuotą pasakišką pelną farmacijos pramonei ir daliai su narkomanijos problemomis susijusių sveikatos apsaugos veikėjų. Godumas verčia legalizavimo šalininkus atsizadėti atsakomybės jausmo ir sąžinės, jiems negali rūpėti tokios veiklos neigiami padariniai.

Šiuo metu ekspertų duomenimis vien tik JAV veikia daugiau kaip 70 organizacijų siekiančių narkotikų legalizavimo. O kiek jų yra Europoje? O kiek jų atstovų ir jų pinigais remiamų organizacijų yra Lietuvoje? Dž.Sorošas savo idėjoms skleisti yra sukūręs Centrinės ir Rytų Europos žalos mažinimo tinklą CEEHRN, kuriuo jis apraizgė ir Lietuvą, savo pinigų galia per savo agentus stengdamasis primesti pražūtingą mūsų šaliai narkotikų legalizavimo politiką.